

***EU A ZEMĚ V SOUSEDSTVÍ**

***ROZŠIŘOVANÍ**

ROZŠIŘOVÁNÍ EU

- Řada zemí v okolí EU má ambice do Unie vstoupit
- Rozšiřování a vyjednávání o něm je velmi silným nástrojem zahraniční politiky
- Země, které do EU chtějí vstoupit, jsou motivovány k reformám a ochotné spolupracovat

VÝCHODNÍ ROZŠÍŘENÍ EU

- Přineslo do Unie řadu států – názorové rozmělnění, přesun rovnováhy více na východ
- Dvě vlny – 2004 a 2007, pak Chorvatsko 2013
- Unie na tyto státy působila už od 90. let, aby „nesešly ze správné cesty“

KODAŇSKÁ KRITÉRIA

- Vznik 1993, jasně daná kritéria, co musí stát splňovat, aby mohl vstoupit do EU
- Politická – institucionální stabilita, demokracie a právní stát, dodržování lidských práv
- Ekonomická – tržní hospodářství, konkurenceschopnost
- Acquis – schopnost dostát závazkům, včetně podílení se na HMU
- Kapacita EU nový stát přijmout

KONDITIONALITA A ČLENSTVÍ

- Členství v Unii velmi atraktivní
- V rámci přístupu musí státy přebírat evropské aquis
- „Power of attraction“ – Unie si členstvím dokáže vynutit reformy
- Možnost členství musí být uvěřitelná
- Pro mnoho zemí je v současné chvíli členství velmi vzdálené („far shot“)

KANDIDÁTSKÉ ZEMĚ EU

- Černá hora (2010/2012 otevřeny přístupové rozhovory)
- Sev. Makedonie (od 2005, 2019)
- Island (2010/pozastaveno)
- Srbsko (2012/2014)
- Turecko (1999/2005)
- Albánie (2014/2010)

SERBIA

RS - 8,733,407 population (2019) - Country Area: 77,474 sq km
Capital city: Belgrade - population 1,764,650 (2017)
6,406,827 Internet users in June/2019, 73.4 % penetration, per ITU.
3,400,000 Facebook users in Dec/2017, 38.8% penetration rate.

Local Time and Weather in [Belgrade, Serbia](#)

[Serbia \(ex-Yugoslavia\)](#)

Serbia map and general data.

[Serbia Internet Market Report](#)

Serbia profile, statistics and telecommunications.

TURKEY

TR - 82,961,805 population (2019) - Country size: 773,473 sq km
Capital city: Ankara - population 5,445,431 (2017)
69,107,183 users in Dec/2018, 83.3% penetration, per IWS.
44,000,000 Facebook users in Dec/2018, 53.7% penetration.

Local Time and Weather in [Ankara, Turkey](#)

NORTH MACEDONIA

MK - 2,086,720 population (2019) - Country Area: 25,433 sq km
Capital city: Skopje - population 536,271 (2012)
1,583,315 users in Dec/17, 75.9% penetration, per IWS.
1,000,000 Facebook users in Dec, 2017, 48.0% penetration.

Local Time and Weather in [Skopje, North Macedonia](#)

[North Macedonia](#)

Map and general data.

[North Macedonia Internet and Telecom Market Report](#)

Macedonia profile, statistics and telecommunications.

MONTENEGRO

ME - 629,355 population (2019) - Country Area: 14,026 sq km
Capital City: Podgorica - population 185,937 (2011)
449,989 Internet users in June, 2019, 71.5 % penetration, per ITU.
320,000 Facebook users in Dec/2018, 50.9% penetration rate.

Local Time and Weather in [Podgorica, Montenegro](#)

PRAKTICKÝ PROCES ROZŠIŘOVÁNÍ

- Jádrem jsou přístupové rozhovory
- Screening
- Poté otevírány jednotlivé kapitoly
- Uzavírání kapitol

EVROPSKÁ POLITIKA SOUSEDSTVÍ

- Vytvořena v roce 2004 jako rámec vztahů se sousedními zeměmi
- Prvním záměrem bylo kapitalizovat vztahy nových členských států se zeměmi Východní Evropy
- Požadavek jižních zemí EU na zařazení středomořských států
- Nakonec zahrnuje 16 zemí - Alžírsko, Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Egypt, Gruzie, Izrael, Jordánsko, Libanon, Libye, Moldávie, Maroko, Palestina, Sýrie, Tunisko a Ukrajina
- Snaha stabilizovat státy v sousedství
- V zásadě se jedná o bilaterální vztahy mezi EU a danou konkrétní zemí

PRAKTICKÉ FUNGOVÁNÍ EPS

- Hlavním nástrojem jsou akční plány – programy konkrétních reforem v dané zemi v různých oblastech – demokracie, přístup na trh EU, justice a vnitro
- Prioritizace oblastí
- Monitorování pokroku
- Hlavním nástrojem spolupráce je ENPI

ENPI

- Široké možnosti využití v oblasti politických, hospodářských i sociálních reforem
- Rozpočet pro roky 2014-2020 byl 15,4 miliard EUR
- Finanční prostředky z něj nejsou svázány s případnou budoucí kandidaturou země do Unie

VÝVOJ EPS

- V souvislosti s arabským jarem reforma – princip „more fore more“
- V roce 2015 identifikovány 4 klíčové oblasti:
 - 1. Vláda práva, demokracie a lidská práva,
 - 2. Ekonomický rozvoj pro stabilizaci,
 - 3. Bezpečnost
 - 4. Migrace

EU A STŘEDOMOŘÍ

- Jeden s prvních regionů, se kterými ES navazovaly hlubší vztahy
- Zlomem rok 1995 – přijetí Barcelonské deklarace
- Multilaterální platforma pro spolupráci
- Politická, bezpečnostní, ekonomická, kulturní i sociální úroveň spolupráce

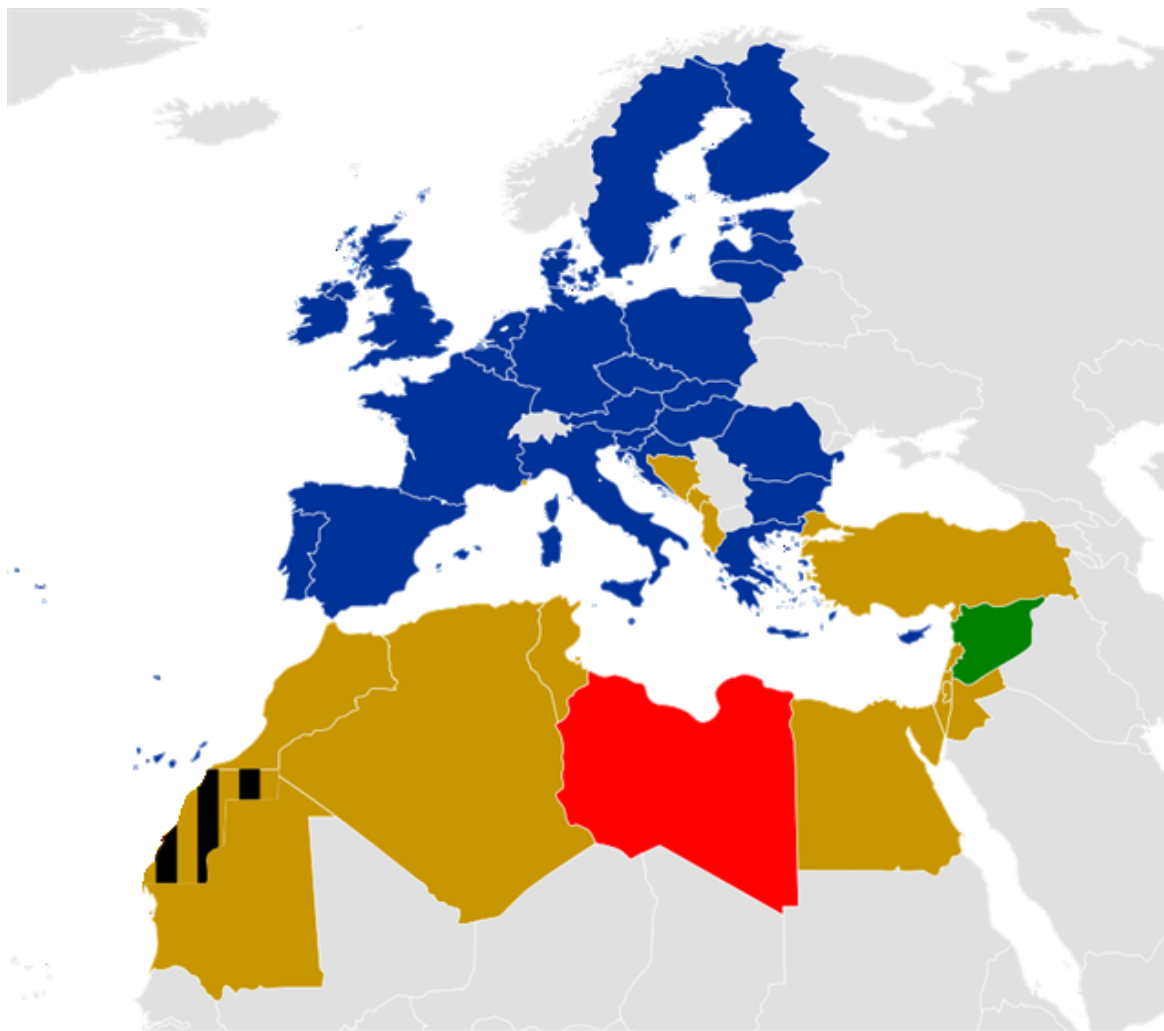

UNIE PRO STŘEDOMOŘÍ

- Navazuje na Barcelonský proces
- Vytvořena v roce 2008, idea Nicolase Sarkozyho – původně jen státy kolem Středozemního moře a mnohem užší vazby
- Turecko proti – bálo se alternativy k členství v EU
- Zahrnuje země EU, Maghrebu a Mašriku, Bosnu, Černou horu, Albánii a Mauritanii
- Výsledky spíše smíšené, spolupráce nutná

UNIE PRO STŘEDOMOŘÍ

EU A MAGHREB

- Surovinově důležité země, především pro jih Evropy
- Lybijská ropa (pro Itálii 25% v roce 2009) a alžírský plyn (ITA 42%)
- Spolupráce v oblasti migrace
- Spolupráce v oblasti boje proti terorismu – potenciálně nebezpečné země

EU A ARABSKÉ JARO

- Kondicionalita před AJ byla nedostatečná – peníze plynuly, reformy se nekonaly
- EU podporuje demokratické změny v regionu, nicméně především rétoricky
- Značný objem peněz pro tyto státy uvolňován v rámci Support to Partnership, Reform and Inclusive Growth Policy (SPRING)
- Sýrie – problémy EU dosáhnout společné pozice – nejmenší společný jmenovatel

EU A IZRAEL A PALESTINA

- EU dlouhodobě pro řešení ve formě dvou států
- Kritika osad
- EU součástí Kvartetu (spolu s USA, Ruskem a OSN)
- Uznání Palestiny evropské státy rozdělilo (ČR proti, UK a DE se zdržely)

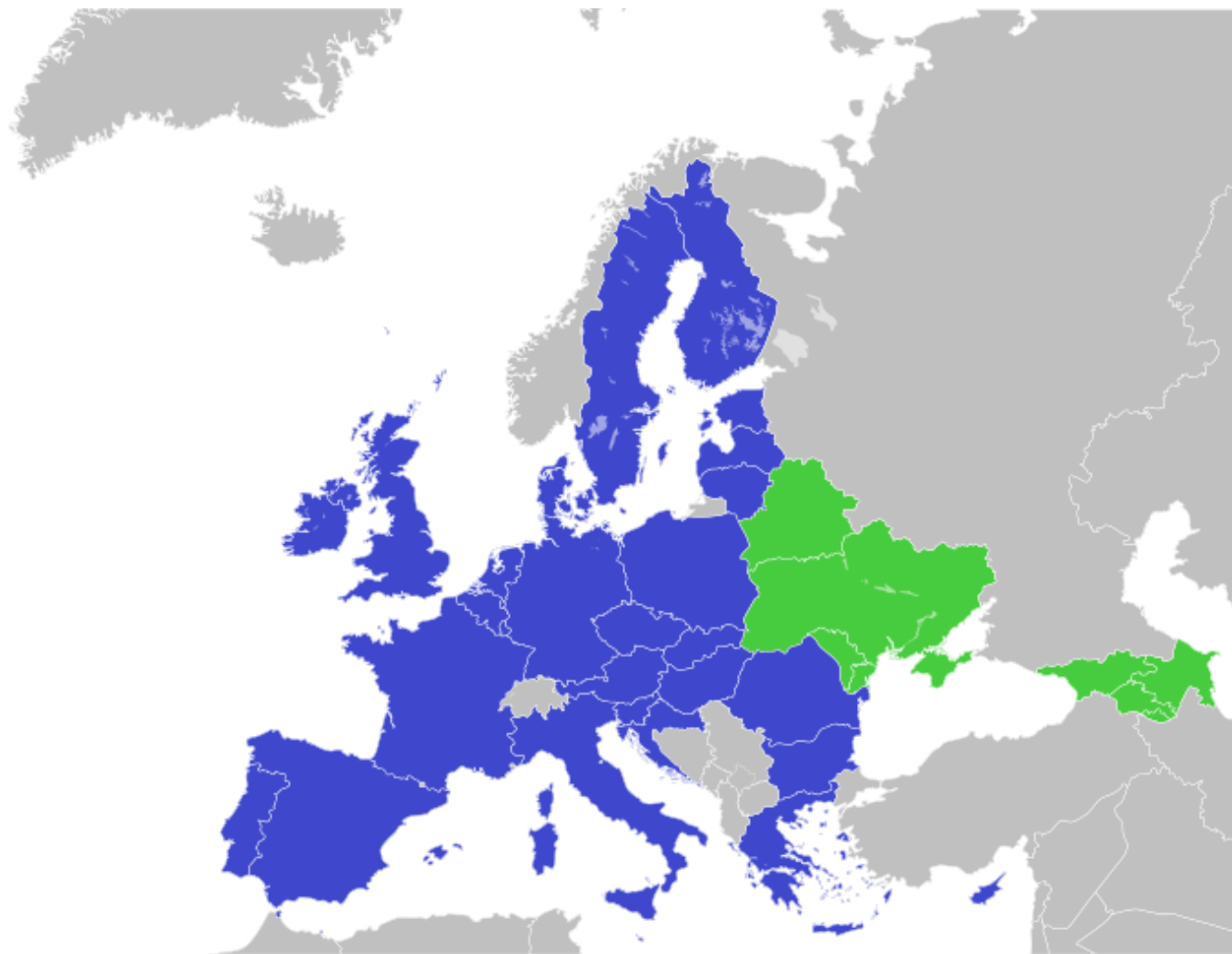

VÝCHODNÍ PARTNERSTVÍ

- Pokrývá 6 východních zemí (Ukrajina, Bělorusko, Moldávie, Gruzie, Arménie, Ázerbajdžán)
- Iniciováno Polskem a Švédskem
- Snaha tyto země politicky i ekonomicky stabilizovat
- Nástroje – asociační dohody, FTA, volný pohyb osob
- Státy se hodně liší, těžko hledat společný postup
- Integrace bez členství?
- Soupeření se vznikající Euroasijskou unií?

VÝCHODNÍ PARTNERSTVÍ

UKRAJINA

- Země mezi EU a Ruskem
- V listopadu 2013 měla podepsat asociační dohodu – to by ji přiblížilo k EU
- Podpora hlavně od nových členských států
- Nizozemské odmítnutí přidružení Ukrajiny v dubnu 2016
- Nakonec asociační dohoda vstoupila v platnost v roce 2017

TURECKO

- Vztahy od 1963
- Partnerská země v NATO
- Aplikace 1987, kandidátská země od 1999
- Rozhovory probíhají pomalu
- Islámská země
- Chudá země
- Velké zemědělství

SOUSEDNÍ STÁTY A MIGRACE

- Spolupráce se sousedními zeměmi je z hlediska migrace klíčová
- Tvoří nárazníkovou zónu
- Existence readmisních dohod
- Nejproblematictější hranice byla dlouhodobě turecko-řecká – potřeba akce FRONTEX
- Otázka otevírání kanálů legální migrace
- Smlouva s Tureckem jako základ

EU A ZÁPADNÍ BALKÁN

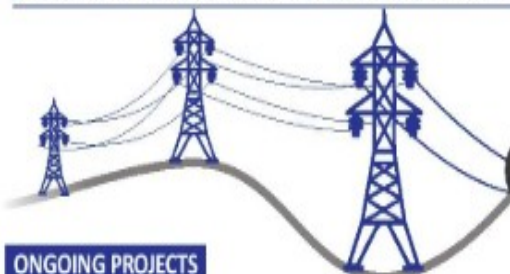
- 1991-1995 – válka na Balkáně
- Po válce zahájen tzv. regionální přístup a finanční pomoc skrze PHARE (od 2001 CARDS)
- Snaha o bezpečnost a stabilitu
- 2000 – summit ve Feře – zemím západního Balkánu přislíbena perspektiva členství (2003 Thessaloniki)
- Zahájen Stabilizační a asociační proces (SAP)
- Hlavním nástrojem Stabilizační a asociační dohody
- Země zapojeny do Nástroje předvstupní pomoci (IPA)
- Zrušena vízová povinnost

From 2001 to 2006, through CARDS (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation Programme) €450 million have been donated for:

- Supply of heavy oil and diesel and electricity imports
- Major rehabilitation and overhaul of TPP "Nikola Tesla", unit A3
- Purchase of spare parts for EPS
- Establishment of Serbian Energy Efficiency Agency and Energy Agency
- Major rehabilitation and overhaul of TPP "Nikola Tesla", unit A5, and additional works on unit A3
- Institutional development of EPS
- Installation of ash disposal system at TPP "Nikola Tesla", unit B
- Installation of electrostatic precipitation at TPP Kostolac, unit A
- Assistance in establishing electricity market
- Modernisation of district heating in five Serbian cities
- Construction of 400kV overhead transmission line Niš-Leskovac-FYROM border

EU ASSISTANCE TO ENERGY SECTOR

ONGOING PROJECTS

- Construction of industrial waste water treatment plant in TPP Kostolac, unit B
- Upgrade of the existing cadastre of small HPPs
- Support to Srbijagas in gas market opening

NEW

The construction of new overhead transmission line Kragujevac-Kraljevo is funded through the Western Balkans Investment Fund (WBIF) (EU contribution – €6.6 million)

MAIN PROJECTS

- Thanks to the construction of ash disposal system at TPP "Nikola Tesla" B, worth €28 million, air and soil quality has improved in Obrenovac and its vicinity
- High-voltage substation Vranje 4, in which the EU has invested €15.5 million, secured stable supply of electricity in South East Serbia in the long run and was connected to high-voltage overhead transmission line Niš-Leskovac-FYROM whose construction was also financed by the EU with €28.5 million.

Delegation of the European Union to the Republic of Serbia

EU AND SERBIA AT WORK

15 YEARS OF PARTNERSHIP

The European Union invested €555,000.000 in energy sector reform

From 2007 to 2013, through the Instrument for Pre-accession Assistance, over €100 million have been allocated to fund:

- Retrofit of the electrostatic precipitators in TPP "Nikola Tesla", units A6 and B2
- Further assistance to Energy Agency, Elektromreža Srbije and Srbijagas
- Feasibility studies for electricity transmission cross-border investments
- Rehabilitation of electrostatic precipitator in TPP "Nikola Tesla", unit B1
- Equipment for continuous air emissions measurement at EPS – TENT
- Supply of HV transformer and extension of SS Leskovac 2; design and construction of new substation Vranje 4 300MVA 400/110 kV
- Management of information system for energy sector
- Waste water treatment facility at TENT, unit A
- Purchase of electrostatic precipitator for TPP Morava
- Technical assistance for preparation of the second energy efficiency Action Plan and development of energy indicators

NÁSTROJ PŘEDVSTUPNÍ POMOCI

- Od roku 2007 sdružuje a nahrazuje předchozí parciální finanční programy (přes 10 mld EUR)
- 5 tematických oblastí:
 - 1) pomoc v přechodném období a budování institucí
 - 2) přeshraniční spolupráce (se zeměmi EU a ostatními kandidáty a potenciálními kandidáty)
 - 3) regionální rozvoj (rozvoj dopravy, životního prostředí a hospodářství)
 - 4) rozvoj lidských zdrojů (posilování lidského kapitálu a boj proti jakýmkoliv formám vyloučení ze společnosti)
 - 5) rozvoj venkova

